SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVI. No. 240. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 20, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ГРУДНЯ 1989 Ч. 240. РІК XCVI

В КИЄВІ УСУНУЛИ А. РОМАНЕНКА

Київ. — Після гострої критики активістів НРУП та охоронців довкілля на листопадовому Пленумі ЦК КПУ був усунений міністер охорони здоров'я України Анатолій Романенко.

Його вилучення тісно пов'язане із наслідками вибуху атомового реактора в Чорнобилі. А. Романенко намагався приховувати життєву небезпеку радіації, яка нависла над людьми в перші дев'ять днів після вибуху. В жовтні 1986 року він став директором Київського Центру Радіоактивної Медицини, щоб мати під контролею правдиві інформації про жертви Чорнобиля. А навесні 1987 року А.Романенко став одним з перших, хто почав вживати термін „радіофобія", змальовуючи „безпідставний" страх населення, стверджуючи, що захворювання викликані тим, що люди перестали правильно харчуватися, побоюючись затруєння радіацією. Восени 1988 року репутація колишнього міністра охорони здоров'я потерпіла черговий крах, коли не тільки республіканська, але й кремлівська влада, приголомшена вибухом епідемії невідомої хвороби в Чернівцях, відзначилася своєю бездіяльністю та дезінформацією.

На совісті А.Романенка лежить трагедія десятків тисяч людей, здоров'я яких могло бути врятоване вчасним застереженням. Кількість захворювань, викликаних радіацією, могла бути набагато менша. Не підлягає сумніву причетність колишнього міністра охорони здоров'я до загальних катастрофічних екологічних факторів в Україні. Із розвитком важкої та хемічної промисловости драматично зросли випадки захворювань серед населення, особливо новонароджених та молоді. В таких промислових містах як Запоріжжя понад 25 відсотків молоді та дітей вмирають від хвороб, безпосередньо викликаних хемічними відпадами в атмосфері.

На місце А. Романенка прийшов його заступник 39-літній Юрій Спіженко, який в минулому підтримував свого шефа у всіх його основних рішеннях, із Чорнобилем включно.

РІЗДВО НА СОЮЗІВЦІ

Кергонксон, Н.Й. — УНС влаштовує від 23-го до 25-го грудня ц.р. та від 5-го до 7-го січня 1990 року святкування Різдва Христового. Оплата — 100 дол. від особи — включає: в день приїзду, перед вечерею, — прийняття з сиром і вином, а на другий день — снідання, обід і традиційна Свята Вечеря. На Різдво — снідання і святочний обід з індиком або „стейком". Резервації приймаються разом із завдатком 25 дол. від особи. Оплата за саму Святу Вечерю — 15 дол. від особи.

Відбудуться установчі збори Товариства Сприяння НРУП

Чикаго (Н.Н.). — Тимчасове керівництво Групи Сприяння Народному Рухові України за перебудову в Чикаго, після проведення відповідної підготовки, скликає на суботу, 30-го грудня. Загальні установчі збори місцевого Товариства Сприяння НРУП. Збори розпічнуться точно о год. 10-ій ранку із звичайним порядком нарад: прийняття статуту, вибір керівних органів та обговорення плянів праці.

Запрошується до участи всіх, що готові допомогти НРУП, що сьогодні в Україні змагає за унезалежнення українського культурного і суспільного життя.

На вступі зборів виступить гість з України, діяч НРУП і УГС Євген Сверстюк.

ЗУСТРІЧ З Є. СВЕРСТЮКОМ

Філядельфія. — В суботу, 30-го грудня, в год. 3-ій по полудні у великій залі Українського Освітньо-Культурного Центру відбудеться зустріч з літератором і громадським діячем Євгеном Сверстюком. Це вперше Філядельфійська громада вітатиме автора „Собору в риштованні". Зустріч влаштовують Злучений Український Американський Допомоговий Комітет і 90-ий Відділ СУА.

ЗРОБЛЕНО ВАЖЛИВИЙ КРОК ДО ЕКОНОМІЧНОЇ ПЕРЕБУДОВИ В УКРАЇНІ

Вашінґтон (Ю.С.). — Група з понад 50 українських підприємців, професіоналістів та чільних урядових службовців з Канади недавно здійснила — за окресленням її організаторів, так і учасників — дуже успішні й корисні відвідини України, які мали на меті сприяти розвиткові торговельних і економічних зв'язків між обома країнами.

Ініціяторами подорожі канадської делегації (згідно з деякими твердженнями, найбільшої західної групи бизнесменів, що досі відвідали СССР за час перебудови) були Торговопромислова палата Української ССР і Об'єднання Українсько-Канадських Професіоналістів і Підприємців. Кульмінаційною точкою поїздки була триденна конференція під назвою „Канада-Україна: спільні підприємства", яка відбулася в Києві в перших днях жовтня. Решта двотижневого перебування канадської делегації в Україні — крім української столиці, канадська делегація відвідала також Канів, Одесу та Львів — була переповнена туристичними екскурсіями і зустрічами з чільними офіційними представниками місцевих органів управління та урядових і громадських установ, з діячами української культури й активістами руху українського національного відродження. І, очевидно, канадські підприємці і професіонали використовували кожну нагоду для ділових розмов і нав'язування контактів для майбутніх торговельних відносин з представниками українських підприємств, кооператив і організацій.

Тринадцятого жовтня у Львові на останній офіційній зустрічі для зведення підсумків подорожі обидві сторони висловили своє велике задоволення її досягненнями". Дуже багато позитивного вийшло з нашої конференції і поїздки", — заявив голова канадської делегації торонтонський адвокат Богдан Онищук. До важливіших досягнень він зарахував підписання протоколу про поширення торговельних і економічних зв'язків між Україною і провінцією Онтаріо. На тій же підсумковій сесії Б. Онищук, як заступник голови об'єднання, та заступник президента Торговопромислової палати України Віктор Яновський підписали домовлення про обмін інформаціями в сфері економічних відносин. Б. Онищукові довелось ще двічі ставити свій підпис: під протоколом між канадською делегацією і міністерством охорони здоров'я про співпрацю і, разом з головою Міської ради Львова, під протоколом щодо створення фонду для реставрації архітектурних пам'яток цього старовинного українського міста. Далі, торонтонський адвокат згадав про відвідини Чорнобиля групою канадських експертів в ділянці ядерної енергетики і захисту природного довкілля а також те, що члени Торговопромислової палати порушили в Києві справу канадського консульства. До довгого списку позитивних результатів двотижневих відвідин України зараховано також підписання договору протоколу про майбутню співпрацю між канадським МекМестер університетом у Гамилтоні (репрезентованим проф. Петром Потічним) і Київським державним університетом і пляни підписати такий договір з Львівським університетом.

На кінцевій сесії у Львові прийнято рішення виготовити довідник щодо ведення торговельних і економічних стосунків — їх правила, юридичні і митні питання, практичні міркування і конкретні кроки.

Усі ці та інші питання були порушені на вичерпній, багатій своєю програмою конференції, яка відбулась в днях 3-те по 5-те жовтня в залі міністерства охорони здоров'я Української ССР в Києві. Головою конференції, яка була присвячена питанням торгівлі і створення так званих спільних або сумісних підприємств, був видатний канадський економіст, колишній директор Міжнародного інституту менаджменту в Женеві д-р Богдан Гаврилишин, а співголовою заступник президента Торгово-промислової палати В. Яновський. Участь з канадської сторони взяло понад 50 бизнесменів і професіоналістів (майже всі вони українського походження, з тим що багато з них це представники третього і четвертого покоління українських поселенців) та представники федерального уряду Канади і урядів канадських провінцій Онтаріо і Альберта. До складу канадської групи, до речі, увійшло також і кілька українців з ЗСА. Участь з боку господарів конференції була, очевидно, набагато чисельнішою: понад 350 науковців, представників урядових і громадських установ та підприємств.

Уся праця конференції проходила на українській та англійській мовах з одночасним перекладом, що спонукало поодинокі особи з обох сторін до явно героїчних зусиль, щоб висловити на призабутій ними, хоч рідній мові. В курсі конференції відбулась коротка церемонія підписання „протоколу порозумін-

(Закінчення на стор. 4)

НОВОРІЧНА ЗАБАВА

Байон, Н.Дж. — Управа Українського Народного Дому влаштовує новорічну забаву, яка відбудеться в неділю, 31-го грудня, в залі УНДому, 280 авеню "Е". Гратиме оркестра „Мрія". Початок забави о 9-ій год. вечора. Вступ — 30 дол. від особи, тільки за зголошенням і передплатою. Гарячий і зимний буфет, кава, чай і солодке цілу ніч, пляшка горілки на кожний стіл на 10 осіб. Замовляти столи слід у Люби Березної, тел. (201) 437-0842.

ПОЯВИВСЯ ОСТАННІЙ ТОМ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Д-р А. Фіголь і мгр В. Баранецький в редакції „Свободи".

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. Кузьмович). — До редакції „Свободи" зайшли д-р Атанас Фіголь і Володимир Баранецький, щоб поінформувати нас, а через нас усіх читачів про завершення праці над словниковою Енциклопедією Українознавства із недавньою появою десятого тому.

Д-р А. Фіголь розповідає нам з якими труднощами і якою працею цей том викінчено. Його зредагування — каже він — коштувало рівно п'ять років праці і це вже без присутности її творця та ініціятора, головного редактора проф. Володимира Кубійовича.

На наше запитання як довго йшла праця над цілою ЕУ2, наш гість розповідає нам, що було це 37 років, в яких постійно змінявся склад співробітників та редакторів, на жаль, частина яких вже померла, включно із найбільшою втратою, що понесла ЕУ 2, а це саме смертю В. Кубійовича.

Цей останній том, що вже появився і є у розсилці, до усіх хто передплатив ЕУ2 в цілості, обіймає бракуючі літери аж до "Я", крім того містить — як виясняє д-р А. Фіголь — рідкісний у наших виданнях повний список усіх жертводавців на енциклопедію від 1954-1989 рр. в поазбучному порядку країн, міст і фундаторів. Багато цікавих інформацій подає у післяслові проф. Аркадій Жуковський, що тепер несе увесь тягар редакції ЕУ2. З нього, між іншим, довідуємося, що первісно запланована ця словникова енциклопедія мала мати на 1600 сторінках друку біля 20,000 гасел, а у кінцевому виді вона має ще додаткових 4,000 сторінок і 18,217 нових гасел.

Однак навіть цей останній том, що тепер появився не вичерпує всього і не закінчує завдань невтомних працівників ЕУ 2. Конечним є, як пояснює д-р А.Фіголь, додати ще один том із доповненнями, які назріли за такий довгий час, та з ерратами, яких також доволі багато назбиралося. І тут навіть читачі можуть допомогти надсилаючи до редакції ЕУ2 свої завваги. Точніші інформації про те будуть у нашій пресі.

Як інформує нас д-р А. Фіголь, редакційна колегія ЕУ2 вже розпочала також працю над новим дуже важливим завданням, а це працю над чотирома томами франкомовної енциклопедії про Україну. У Франції відчувається вже довго пекуча потреба довідника французькою мовою про Україну, щоб ним могли користуватися в усіх засобах інформації не подавали фальшивих вісток та до якого можна б постійно відкликатися.

В цьому самому напрямі у майбутньому прийдеться працювати також над подіб

(Закінчення на стор. 4)

В РУМУНІЇ ВІДБУВАЮТЬСЯ ДЕМОНСТРАЦІЇ

Відень. — Румунська поліція і частини спеціяльного призначення вжили танки, водомети та гумові палиці для розгону багатотисячної антиурядової демонстрації, що відбулася у неділю, 17-го грудня, в румунському місті Тімішоара. Це була одна з найбільших за останні два роки демонстрація проти режиму Ніколае Чаушеску.

Про демонстрацію і сутички з поліцією повідомили в неділю мадярська телевізійна станція в місті Сегед розташованому недалеко від мадярсько-румунського кордону, а також туристи з Чехо-Словаччини і Югославії, які бачили демонстрацію на власні очі.

Мадярське пресове агентство МТА передало, що приводом для антиурядових виступів послужило рішення уряду депортувати з Тімішоари пастора реформістської церкви Лясльо Токеша. Мадярське агентство повідомило, що сотні парафіян — етнічних мадярів — протягом останніх днів охороняли будинок, де жив Л.Токеш з родиною. Вони утворили живий ланцюг, взявшись за руки, і не пропускали до дому пастора посторонніх. Л. Токеш, як повідомляє мадярське пресове агентство, захищав права мадярів, що проживають в Румунії і зазнають переслідувань з боку місцевих властей.

В неділю при наближенні поліції до дому Токеша до мадярських демонстрантів приєдналися румуни. Повідомляють, що в демонстрації взяло участь від 10 до 100,000 осіб (за різними даними). За словами югославського туриста, на вулиці Тімішоара „вийшов увесь народ". Турист з Чехо-Словаччини бачив „танки, які блокували вулиці".

В усіх без винятку свідченнях говориться про „криваві сутички" і „масові арешти". Однак ніхто точно не знає, чи є жертви і скільки людей заарештовано.

„Свідки бачили залитих кров'ю юнаків на вулицях Тімішоара. Вони бачили порвані портрети Чаушеску", — передало агентство МТА.

Ні в неділю, ні в понеділок румунські засоби масової інформації нічого не повідомили про події в Тімішоара.

УАВ відзначили День Фльоти

25-та Станиця УАВ бере участь в церемоніях Дня Фльоти разом з іншими ветеранськими організаціями в Трентоні.

(Фото Юрій А. Мізюк)

Трентон, Н.Дж. (Ю. Мізюк). — В неділю, 22-го жовтня, 25-та Станиця Українсько Американських Ветеранів (УАВ) відзначила День Фльоти разом з трентонським відділом Ліги морської піхоти (ЛМП) при ветеранському мовзолеї на цвинтарі св. Марії. Церемонія відбулася в пам'ять біля 300 членів морської піхоти, які загинули від вибуху бомби в Бейруті, Ливан.

Отець Джеймс Дубелл відкрив церемонію молитвою, а ветерани відспівали американський національний гимн. Заступник команданта ЛМП Аллен Гуйдич відновив присягу льояльности до прапора.

Майстер церемонії полк. Джозеф Файл, виголосив привітальне слово. Головними промовцями були Карл Різзоло, командант ЛМП в Ню Дж., та полковник Клінтон Пагано, командант стейтової поліції.

Після промов, полк. Пагано та А. Гуйдич поклали вінок в пам'ять покійних вояків, а частина резервістів морської піхоти віддали салют покійним сальвою з крісів. Едвард Андрежевскі відіграв на корнеті прощальну пісню, а о. Дубелл відмовив кінцеву молитву.

Під час церемонії члени 25-ої Станиці УАВ тримали американський прапор і стояли разом з частинами Американського легіону, Ветеранами закордонних воєн та інших організацій.

Громада в Нюарку завершила відзначування 95-річчя УНСоюзу

Нюарк, Н.Дж. (Л. Коленська). — Не зважаючи на морозну і вітряну погоду — дві сотні осіб зібралось о год. 3-ій по полудні, у приміщеннях руханкової залі української католицької церкви св. Івана Хрестителя при 770 Сендфорд авеню, щоб у спільному фінальному акорді відзначити Ювілейним Бенкетом 95-річчя пройденого шляху своєї найстаршої і найбільшої установи Українського Народного Союзу. Влаштували Бенкет Екзекутивний Комітет УНСоюзу та Окружні Відділи Ню Джерзі, з цієї нагоди створивши окремий комітет, в склад якого ввійшли: Ярослав Леськів, Михайло Захарків, Володимир Білик, Іван Хомко, Андрій Кейбіда, Нестор Олесницький та Алекс Худолій.

Отець Б. Лукій відмовляє молитву. За головним столом д-р І. Флис, д-р Н. Олесницький і А. Кейбіда.

Програму Бенкету розпочав голова бенкетового комітету і водночас головний радний УНСоюзу А. Кейбіда. Він привітав зібраних гостей, висловив подяку за ревний труд секретарям окремих Відділів УНС та представив за головним столом почесних гостей: д-ра Івана Флиса — головного предсідника УНСоюзу, о. Богдана Лукія, ЧНІ, пароха місцевої церкви та о. Романа Мірчука — пароха української церкви св. Петра і Павла в Джерзі Ситі, Н. Дж., та Нестора Олесницького — головного радного УНСоюзу. Відтак А.Кейбіда відкрив ці врочисті відзначення співами американського і українського гимнів, що їх за ним підхопили присутні на залі. Коли затихла остання стрічка гимну — о. Б. Лукій відмовив молитву „Отче Наш" і поблагословив бенкетну трапезу.

Відзначуваннями проводив Н. Олесницький, який заки перейти до дальших точок програми, сказав кілька слів, нав'язуючи до сучасних подій в Україні та в усьому світі, вказуючи на особливу прикмету УНСоюзу, — „гнучкість цієї організації" — яка йде крок у крок з цими усіми подіями, переживає їх разом з українським громадянством і від самих початків свого існування аж досьогодні несе допомогу — чи тут на американському материку як в Україні в Канаді чи в Південній Америці. Опісля Н.

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ в Бірмінгемі, Алабама Роберт С. Венс загинув в наслідок вибуху пакунка, який він отримав поштою в суботу, 16-го грудня. ФБІ почало слідство над вбивством 58-літнього судді, концентруючи особливу увагу на зв'язку смерти Р. Венса з його працею. Офіційні чинники заявили, що не виключена можливість причетности колюмбійських торгівців наркотиками, тому це слідство є дуже важливим. Понад 60 відсотків судових справ, які розглядав федеральний суддя, були пов'язані з наркотиками. Р. Венс — третій федеральний суддя, який став жертвою жорстоких вбивць у цьому столітті. Федеральна поліція ЗСА видала застереження усім федеральним суддям не відчиняти жодних пакунків, що приходять поштою.

З ПОНЕДІЛКА, 18-го ГРУДНЯ, понад чотири мільйони працівників транспорту повинні будуть пройти перевірку на нелегальне вживання наркотиків. Департамент транспорту ввів обов'язкову перевірку на наркотики для всіх працівників транспорту та приватних водіїв з метою забезпечення безпеки та контролі над нелегальними вживачами наркотиків. Серед працівників транспорту понад півмільйона працівників летунства, три мільйони вантажних водіїв, 120,000 моряків та капітанів, 90,000 працівників залізниці, 195,500 працівників публічного транспорту.

АРМІЯ СПАСІННЯ БУЛА заснована в бідній дільниці Лондону Іст Енд у 1865 р. англійським євангелистом Вілліямом Бусом. За 13 років ця організація почала перетворюватися в цілу армію релігійно інспірованих добровольців та провідників. Сьогодні Армія Спасіння стала не тільки релігійною, але й соціяльною організацією, до складу якої входить 3,600 постійних працівників, 80,000 зареєстрованих членів та наступних 46,000 молодих членів і людей, які постійно відвідують неділні Богослужби. Змінився спосіб та цілі діяльности Армії Спасіння. Головною метою її стала боротьба з алькоголем та наркотиками, а також допомога бідним та бездомним.

АМЕРИКАНСЬКІ ВЧЕНІ плянують провести чотири наукові експерименти протягом 15 днів лету найбільшого повітряного бальона над Антарктидою. Серед експериментів буде вивчення глибини та форми дір в атмосфері, дослідження гамма проміння від супернової 1987 А, найбільшого зоряного вибуху, який стався два роки тому у найбільшій віддалі від Землі. Якщо лет буде успішним, він увійде у науково-дослідну програму НАСА та Адміністрації дослідження космосу. Вчені покладають великі надії на лет цього бальона, який може замінити низькоорбітні сателіти та заощадить багато грошей.

У СВІТІ

ПАПА ІВАН ПАВЛО II скритикував управління Гонг Конгу за його насильну репатріяцію в'єтнамських втікачів і закликає уряд, щоби застосовував іміграційну політику, яка була б „більш уважливою до гідности людини". Папа додав свій голос до багатьох інших, що були вражені такою акцією зі сторони урядів Англії та Гонг Конгу. Папа Іван Павло II звернувся із закликом до інших урядів, щоби усвідомили собі свою відповідальність та спільно шукали розв'язки цієї „поважної людської проблеми".

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР СХІДНЬОЇ Німеччини Ганс Модров заявив, що його країна є готова дискутувати зміну своєї політики про признання будь-якої відповідальности за нацистський ґеноцид, як один із засобів до встановлення дипломатичних стосунків з Ізраїлем. Цю вістку подала ізраїльська преса, а сам Г. Модров потвердив, що Східня Німеччина звернулася офіційно до Ізраїля у справі нав'язання дипломатичних відносин. Однак щодо справи заплати відшкодування потерпілим жидам, то заступник міністра закордонних справ Гайнц-Дітер Вінтер заявив, що Східня Німеччина є готова говорити про „гуманітарну допомогу", але не про воєнні відшкодування.

НАДУЖИТТЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ у Сальвадорі значно зросло, зокрема після 11-го листопада, коли сальвадорські повстанці успішно провели свою офензиву на вулицях столиці країни Сан Сальвадору. Таке обвинувачення проти уряду Сальвадору та американських офіційних чинників у Сальвадорі та ЗСА висунула група, що наглядає за порушенням людських прав „Вахта Америки". Ця ж група закидає, що уряд ЗСА старався дискредитувати зізнання Люсії Церни, свідка вбивства шістьох єзуїтських священиків у Сальвадорі, про її свідчення в цій справі, а також про те, що саме вона розповідає про допомогу американських офіційних чинників у переслідуванні американських громадян у Сальвадорі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money-order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Політичні наслідки смерти А. Сахарова

Несподівана смерть 68-річного Андрея Сахарова в минулу п'ятницю, 15-го грудня 1989 року, потвердила істину, що не відповідає правді часто повторювана фраза, наче „нема незаступних людей". Коли до неписаних законів історії належить правда, що „Нема автоматизму подій — люди творять всі події", — то послідовно треба ствердити, що бувають часті випадки, коли відходить з цього світу людина і нема рівнорядної їй другої, яка її заступила би. А. Сахаров належав до категорії осіб понад пересічну міру. Це була індивідуальність, що дивним дивом єднала два взаємносуперечні факти: він був винахідником найгрізнішої зброї масового винищування та водночас пламенним оборонцем людських прав у країні, де панував жорстокий диктаторський режим. Андрей Сахаров, член Академії наук у Москві, не дістав нагороди Нобеля, як учений фізик, винахідник водневої зброї, грізнішої і страшнішої від зброї атомової, — але як — оборонець прав людини, за що Леонід Брежнєв прогнав його з Москви і засудив на домашній арешт з такими шиканами, як телефонічний підслух, заборона приймати чужинецьких гостей, заборона давати пресові інтерв'ю і тп. На грізнішу кару, на заслання до ҐУЛаґу, Брежнєв не міг зважитися, бо це був саме член Академії наук і один із найбільш заслужених мужів для створення совєтської збройної потуги. Ґорбачов його „помилував".

Юрій Афанасьєв, совєтський історик і, як і Сахаров, член Конґресу народних депутатів, заявив після смерти Сахарова, що „Андрей Сахаров становив цілу партію" (допис Френціса Клайнеса у „Ню Йорк Таймсі" з 17-го ц.м.) Сахаров був лідером т. званої Міжреґіональної групи у названому совєтському 2,250-членному псевдопарляменті. Після його смерти зібрався „кокус" для задуми над створеною ситуацією і учасники того зібрання прийшли до сумного висновку, що рівного Сахарову кандидата на лідера опозиції — немає. Афанасьєв одверто заявив, що смерть Сахарова завдала поважного удару ліберальній опозиції, бо забракло лідера з його авторитетом і його прізвищем, відомим найширшим колам суспільства в СССР і за кордоном. Сахаров хворів на серце і помер на серцевий удар. Можна тільки здогадуватися, що був особливо схвильований, коли на засідання пленуму цього Конґресу народних депутатів президент СССР Міхаїл Ґорбачов, який проводив нарадам, безцеремонно перервав Сахарову промову, заявляючи „Вже досить!" Чи можна уявити собі подібну поведінку будь-котрого президента демократичної країни, щоб він міг відібрати голос членові парляменту?! Йшлося тоді про сакраментальну шосту статтю совєтської конституції, яка признає Комуністичній партії монопольну керівну політичну силу в державі. Сахаров поручав дебатувати про це і скасувати цей привілей — Ґорбачов був і є за збереженням партійного монополю, Комуністичної партії. Після засідання Сахаров заявив: „Завтра буде гостріший бій". Але до цього він уже не дожив.

Рівного Сахарову лідера опозиція в СССР немає. Але проблема залишилася і з Сахаровим не померла. Навпаки; проблема дальшої всевлади комунізму з кожним днем гостріша і для комунізму сумніша. Мирна революція проти всевлади комунізму — як це на цьому місці неоднократно інформовано — у деяких сателітних країнах вже перемогла, в інших ще продовжується з усіма познаками на невідхильний загин комунізму. На цьому засіданні Конґресу народних депутатів переміг Ґорбачов, бо 1,139 голосами відкинено пропозицію Сахарова. Але 839 членів Конґресу таки голосували всупереч становищу Ґорбачову і 50 депутатів ще тільки „стрималися". З ходом дальших подій у сателітних країнах, у трьох прибалтійських членських Республіках СССР та у мусулманських країнах в СССР — питання про ролю Комуністичної партії, питання про монопартійність чи політичний плюралізм напевне знову вирине.

Тепер ще нема, але хто може знати, як воно буде завтра-позазавтра! Ґорбачов заповідає свою перебудову на довгі роки і коли пригадати, що п'ять років вже минуло від заповідження реформ, які мали оздоровити економіку, а ситуація ще погіршилась, то один Господь тільки знає, яка дальша доля цієї перебудови. Проте процес спротиву диктатурі однієї партії не завмре. Не виключається упадку Ґорбачова й приходу до влади військової диктатури, але це теж був би тільки коротший чи довший епізод. У такому широкому аспекті — смерть Сахарова не така страшна для опозиції в Совєтському Союзі, як її змалював його приятель і політичний однодумець Ю. Афанасьєв.

Іван Лесько

НЕБЕЗПЕЧНИЙ САНТИМЕНТАЛІЗМ

Сантименталізм до Львова і Західніх Українських Земель (по їхньому „східніх кресів") поляки виявляли в останніх десятиліттях у різних споминах, піснях, туристичних поїздках на ці колишні місця їхнього поселення тощо. В цьому році цей сантименталізм набирає конкретного політичного змісту. Коли ще донедавна польська політична думка була роздвоєна поміж ілюзіями відбудови передвоєнної Польщі та реальною вимогою співпраці з українцями, то тепер вона зосереджується на ідеї відбудови „історичної Польщі".

„Боюся розгорнути польську, пресу, ввімкнути телевізор чи включити радіоприймач", — писав редактор у варшавському „Нашому слові" з 16-го липня ц.р. — „Боюся, бо почую про „наш Львув", „наш Житомєж", „наше Вільно"... Товариства польських любителів українських, білоруських, чи литовських з роду земель, як гриби у сприятливих умовах, ростуть кожного дня".

До засобів масової інформації приєдналася польська пошта виданням марок в пам'ять „оброни Львова" в листопаді 1918 року.

Вислови „наш Львув", „наш Житомєж", чи „наше Вільно" насувають думку, що ці міста належать Польщі і тільки шляхом загарбання опинилися в руках українців чи литовців. При цьому ігнорується факт, що згадані народи мають старше історичне право на свої землі, бо заселювали їх не тільки в історичних, але й у передісторичних часах а в історичних часах мали свою незалежну державність.

Такі претенсії поляки стали висувати після розбору Польщі в кінці XVIII століття, не розрізняючи Польщі історичної від етнічної. На ці безправні домагання звертав їм увагу в минулому столітті М. Драгоманів, І. Франко. Під час Першої світової війни (в 1916 році). Товариство Українських Поступовців мусіло видати декляpацію з пересторогою для поляків, щоб „не розпочали справи свого визволення новою помилкою, воскресаючи мару „історичної Польщі" і новим насильством над сусідніми народами: українцями, білорусами і литовцями". Проте, як бачимо, такі перестороги вони нехтують і донині, в столітті, коли узаконено ідею національної держави засадою американського президента В. Вільсона — „одна нація — одна держава".

В очах англійського історика А. Тойнбі такі претенсії висунені в 1918 році були „аспіраціями польських меґаломанів відновити кордони з 1772-го року як охоронні вали для життєвого простору' упривілейованої польської нації". Цим, — каже він, — вони викликали гострий спротив з боку українців і литовців, які колись були партнерами, а не підданими поляків у спільній Речі Посполитій, заснованій 1569-го року.

Головним пропагатором „історичної Польщі" при кінці Першої світової війни був польський політик Р. Дмовський, який домагався поневолення українського народу, відмовляючи йому всяких національних прав у польській державі. Таку політику супроти українського народу практикувала Польща від часів середньовіччя, оформивши її в „Проєкті на знищенє з'єдночоней Русі". Засобами до цього була децентралізація українських провідних верств, панщизняне поневолення селянства, нищення української віри і культури тощо. (Перший австрійський намісник Галичини, що дісталася Австрії в 1772 році, граф Перґен писав цісаревій Марії Тересі, що під польським пануванням українські селяни „втратили людське обличчя").

А втім, таку „політику" продовжували поляки і під Австрією, яка, за їхню услужливість цісареві передала їм адміністрацію Галичини. Коли ж після Першої світової війни відновлено польську держву, тоді, здавалось, розгул під цим оглядом втратив всякі межі. „Це не була ніяка державна політика", — пише один наш публіцист, — це був танець божевільних". Масове колонізування українських земель зайдами із корінної Польщі, ліквідування українського шкільництва (в 1910 році було в Галичині 2,450 українських народних шкіл, в 1936 — 496), пацифікація українських сіл, в 1930 році („деякі села так сплюндровані поліцією, а відтак військом, що, здається, ідеш по побоєвищі", — писав єпископ Бучко), руйнування українських православних церков на Холмщині, в'язнення українських партіотів по тюрмах і в концтаборі в Березі Картузькій — це були засоби для „знищення Русі".

Згідно з пляном тодішнього польського уряду без пеки, українці із ЗУЗ, починаючи з 1940 року мали бути поступово виселювані в західню Польщу (під закидом підтримки революційного руху), а на їх місце мали прибувати поляки". Плян виселення галицьких українців на Східню Україну під час евентуальної третьої світової війни опрацював у 1950 роках польський професор-еміґрант В. Студніцький. Частинна реалізація таких плянів — це виселення лемків з їх прадідівських земель після Другої світової війни (під претекстом співпраці з УПА).

Зміркувавши, що джерелом вітальности і тривкости українського народу є його висока моральність з

(Закінчення на стор. 4)

С. Я.

Статистика, що радує і тривожить

Дня 31-го жовтня у совєтській Україні закінчено передплату на різні видання 1990 року. З цього приводу київська „Літературна Україна" подала підсумок передплат для найважливіших газет і журналів України. Ця статистика показує, що рух перебудови, з її полегшеними цензурними умовами, відбився назагал корисно на зацікавленні широких мас народу до того часу помітуваним українським словом. Перед тут веде тижневик „Літературна Україна", який більш ніж подвоїв свій тираж у наступному році. Із 80,000 передплатників наступного року він матиме їх тепер 168,000. Тут не враховано передплати з-поза України, як теж примірники, які підуть до книгарень і кіосків, що в сумі дають понад 200,000 наклад. При такому зрості редакція сподівається в 1990 році мати наклад до чверть мільйона примірників тижневика.

Для порівняння, сильно збільшив свої передплати львівський „грубий" місячник „Жовтень", який має зріст з 51,000 на 86,000, що разом з книгарськими примірниками дає тираж понад 100,000. Значно збільшили свої тиражі журнали „Всесвіт", „Вітчизна", „Київ", „Прапор", зате офіційні газети „Радянська Україна" і „Правда Украини" втратили коло 10 відсотків тиражу.

Дуже цікавою є статистика кількости передплат „Літературної України" у всіх 25-ох областях України. Отак Київ збільшив кількість передплат з 7,800 на 15,00, а Київська область з 2,600 на 5,600, тобто ціла Київщина передплачує разом понад 20,000 примірників цієї газети. Але Львівщина піднесла передплату „Літературної України" з 24 на 54,000, тобто два з половиною разів більше, ніж на це спромоглася столиця совєтської України. Навіть Івано-Франківська область зі своїми 21,000 передплатників стоїть вище від Київщини. З інших областей Тернопільщина дала 14,000 передплатиників, отже майже вп'ятеро більше, ніж перша столиця УССР Харків і Харківщина, які з 1,780 передплатників зросли на 3,100, що все таки є зростом на 177 відсотків, хоч усе ще підтверджує мізерію 70-річних „досягнень" українського комунізму. Подвоїли кількість передплат такі області, як Волинь (5,550), Дніпропетровщина (4,300), Херсонщина (2,000), Черкащина (3,300). Запорізька область (1,900). Рівенщина (5,500). Виросли й інші області, як Житомирщина (2,000), Закарпаття (3,000), Кіровоградщина (1,600), Полтавщина (2,600), Чернігівщина (1,900), Чернівеччина (2, 700). Тут цікаво завважити, що Крим з 567 передплат виріс на 887, а Севастополь, з 25 на 71 передплату.

Подаючи цю статистику, редакція „Літературної України" пише, що літературний тижневик довів недвозначно свою потребу людям, — його курс проти бюрократизму, сталінізму і брежнєвщини, курс плекання рідного слова — дістає дедалі більшу підтримку суспільства.

Що на це все партія? — Проголосила 20 додаткових днів на передплату партійної (тільки партійної) преси. Редакція „Літературної України" вважає, що це є своєрідною реклямою для неї — журналу живого українського слова.

Андрій Бук

ЕКОНОМІКА ОСІННЮ У СВІТІ

II.

Прем'єр Юґославії А. Марковіч просить ЗСА 1 більйон долярів допомоги, а Світовий банк 350 мільйонів долярів позички, щоб зменшити 20 більйонів долярів закордонних заборгувань і перевести реформи економіки, яка захиталася, через високе 20 відс. безробіття і етнічні незгоди в шістьох республіках.

Японська економіка, яка зростає від 1961 року від трьох років сповільнилася через зростаючі ціни зменшений творговельний дохід і захитаний престиж уряду. Прем'єр Каїфу, щоб рятувати захитаний стан, відвідав в жовтні ЗСА в цілях торговельних, для збільшення імпорту американських продуктів, зменшення 50 більйонів долярів торговельного дефіциту з Японією та збільшення коштів утримання американського війська в Японії, які коштують ЗСА 7.5 більйона долярів річно (Японія платить 2.8). Відвідав також Канаду і Мехіко, приобіцяв 2 більйони долярів допомоги. Торговельний дохід в жовтні впав на 39 відс. до 4.66 більйона долярів)минулого року 7.7 біл. дол.), через збільшений на 16 відс, імпорт оливи, газу, паперу, експорт 2 відс, найменший від 1985 року. Через зростаючі ціни на продукти піднесена відсоткова стопа до 3.75 відс. буде збільшена, щоб стимулювати інфляцію. Японські громадяни платять два рази більше за електричні машинки до голення, а втроє більше за свічки до авта як в ЗСА, в загальному ціни на 120 продуктах 15 відс. вищі, як в ЗСА, тому збільшилися відвідини і вакації японців у ЗСА.

З 1-им листопада збільшився на 30 відс. рух летунських ліній з ЗСА з 300 до 400 до кінця цього року, 450 летів річно з новим роком. Індустрійна продукція впала на 2 відс., перший раз від липня, але заробітки 38 мільйонів робітників корпорацій цього року зросли на 3.5 відс. Японці задоволені з низької дискантової стопи ЗСА, тому їх біржа передова і дальше зростає (цього року 18 відс.), хоча закордонні інвестори не активізуються, через високі ціни шерів, вдвоє більші від американських і европейських, але дає великі доходи японцям і державі, тому ощадностева стопа найвища в світі. Японія є найбільшим купцем золота і плятини, а останнього року сильно зросла продукція сталі 108 мільйонів метричних тонн, найбільше в остан ній декаді, в наступному році може впасти, через зменшений експорт до Китаю і ЗСА, збільшився останньо імпорт срібла, головно з ЗСА, за 7 місяців 878 тонн вдвоє більше від 1988 року, тому ЗСА можуть стати передовим продуцентом срібла, бо вже цього року продукція зросла до 66 мільйонів унцій (м.р.55). Через великі торговельні зиски, Японії з ЗСА, які збільшують на 50 відс. американський торговельний дефіцит, Уряд ЗСА невдоволений і грозить санкціями, оскільки не збільшить імпорту американських продуктів. Колишній президент Р. Реґен відвідуючи протягом дев'ятьох днів Японію, де його приймали з великим почестями звернув увагу японському урядові, щоб змісця зменшив тарифи на імпорт американських продуктів, бо стрінеться з торговельними санкціями. Японські економісти радять ЗСА піднести рівень науки, збільшити інвестиції, зменшити дефіцити і поправити індустрійну компетицію.

Японія, передовий сьогодні світовий дебітор і фінансовий донор-жертводавець домагався більшого голосу у Міжнародному монетарному фонді, домінуючого тепер ЗСА і Европою. Здобувши друге місце після ЗСА у Світовому банку зі шерами-вкладами, який затруднює 6,340 працівників, в тому 83 японців і уділяє річно поверх 20 більйонів долярів позичок для Третього світу, у М.М. фонді є на п'ятому місці, після ЗСА, Британії, Німеччини і Франції. Тому, що М.М.фонд. з капіталом сьогодні 120 більйонів долярів хоче збільшити його вдвоє, через великі запотребування, а Японія його має, є можливий компроміс: Німеччина з Японією на друге місце після ЗСА, з рівним вкладом, а Британія з Францією на третє М.М. фонд затруднює 1,850 працівників, всього 26 японців.

Китай знову відвідала японська делеґація, тим разом приватна торговельно-бизнесова, після санкцій західнього світу за масакру студентів демонстрантів з вимогою демократичних привілеїв і зміни уряду. 40-ліття революції-комуністичної влади у Пекіні Захід зіґнорував. Щоб поширити торговельні зносини і зрушити захитаний економічний стан, зрезиґнував голова Військової комісії, 85-літній Шенг. Індустрійна продукція сильно захиталася в жовтні впала на 2.3 відс., за 10 місяців — на 12, торговельний дефіцит збільшився на 2 більйони долярів; безробіття зростає, економіка на грані рецесії. Уряд, через неврожай у вересні замовив 300,000 метричних тонн пшениці, останньо відкликав купно (цього року вже купив 6,500 метричних тонн), видко не помогли відвідини колишнього президента Р. Ніксона і Кісенджера. Центральні банки позичають провінційним 27 більйонів долярів, через дальше зв'язаний гріш, також дають 108 мільйонів долярів позичок закордонним фінансовим індустріям, щоб зрушити індустрію. Американський Конґрес ухвалив право азилю студентам демонстрантам і студіюючим після вигаснення віз, Уряд може спротивитися, бо китайський уряд у відплату може не продовжити віз американським студентам, тим більше, що депортація продовжена до червня 1990 року.

Економіка СССР і сателі-

(Закінчення на стор. 3)

Богдан Рубчак

ДІВЧИНІ БЕЗ КРАЇНИ

Добра сестро птахів,
дівчино без спогаду,
щоночі дивишся
крізь снів чужих каламуть,
щоранку дивишся
крізь вій золоту погоду,
як у майстернях сердець
приготовляють зиму.

Завжди незнайома
дівчино без сузір'я,
усюди бачиш,
очей найсумніші пісні,
так ясно бачиш,
як орли мрію міряють,
і старим матерям
з сердець виривають синів.

Дівчино без дороги,
мандрівнице без дому,
захмарені болем
наші полудні бліді.
Що ж розкажеш про нас
по мандруванні довгому,
коли ввійдеш, одна,
у свій опромінений дім?

(Із збірки поезій „Крило Ікарове")

О. Мудра

ПОДОРОЖ МОЯ В УКРАЇНУ

II.

І я вилетіла з вагону, туди де речі... А там по пероні ходив швагер Омелян. Побачив мене та й закричав, — Лесю! — І в цю же мить, я зовсім не думаючи покотилася, як бараболя, в його напрямку. — „Ви куди?" — закричав за мною каґебіст, і я знову — бігом вернулася.

У митній камері всі радісно усміхалися. Через цілі два дні родина через мене не мала спокою. Не вгавали телефони; від двох днів очікувала мене родина і ніхто не знав, що зі мною далі станеться...

Чи можна описати сльози радости і глибокого зворушення, яке оволоділо нами при стрічі? — Та, речей не вдалося відібрати. Треба було ще раз приїхати. Щастя, що туди зі Львова недалеко.

Повернулася я ще раз у поїзд, щоб відібрати свої речі. Втягнули мене чиїсь дужі руки, та я пояснила, що прийшла попрощатися. І знову сльози радости, всі скачуть, та цілують на прощання...

Тепло прийняла мене Україна. В поїзді я пізнала багато щирих, добрих українців, які багато розказували про чорнобильську трагедію і змагання українського народу до волі і повного визволення.

Десь після півночі приїхали ми до Львова, який ввесь тонув у темряві. Довго вніч не могли наговоритися, та над ранком поснули. Десь коло 10-ої год. поїхали за валізкою в Мостиська, бо вже о 2-ій год. по полудні треба було їхати на мітинг за Леґалізацією Української Католицької Церкви. Це була неділя, 27-го серпня, і мій перший день в Україні, де я перебула повних десять днів.

Мій перший день у Львові записався мені, як один із найсвітліших і найбільш зворушливих, які проходили протягом мого цілого життя. Ми збиралися їхати на мітинґ за Леґалізацію Української Католицької Церкви. Цієї святої Церкви, яку так ганебно зліквідовано і присипано на довгі роки сивим попелом зневаги. День був теплий, ясний і, погідний. Їхали ми трьома автобусами, а з нами багато інших людей різного віку, на одягах яких красувалися невеличкі значки зі синьо-жовтими прапорцями. Було багато молоді і дітей, які всі говорили по-українськи. На останній зупинці ми побачили цілі колони людей, які просувалися здовж чудового парку надолину, де стояли три поліційні авта і поліція, яка пильнувала, щоб ніхто не залишив тут авт. А люди і ми за ними ішли собі спокійно далі і ніхто нас не зупиняв. Так підійшли до підніжжя гори, на яку треба було піднятися високими сходами. І тут, на великому, стадіоні вже розпочався величавий мітинґ, а голос промовців широкою луною котився із гучномівців. Підійшли ми ближче і я побачила перед собою наче велике море людей, понад якими лопотіли синьо-жовті прапори закінчені золотими і сріблистими тризубами, що весело виблискували у сонці. Казали, що було тут більше як 40,000 людей. А на трибуні стояло багато представників українського народу з різних міст і областей України. Серед них я розпізнала Івана Геля, Ірину Стасів Калинець, Ігоря Калинця, Ольгу Горинь. Я захотіла як найближче підійти до трибуни і люди ввічливо розступалися, пропускаючи мене аж до самої трибуни, довкола якої маяло біля 70 прапорів, деякі церковні хоругви.

Першим промовляв Богдан Горинь, а згодом голова комітету УКЦ — Іван Гель. „Держава не має права втручатися в життя Церкви" — заявив він. Нам треба: дитячих садків, місіонерської діяльности, катехизації в школах, лікарнях, війську". Далі, промовляли Ірина Стасів-Калинець, Ігор Калинець, Ольга Горинь. Постійно наголошувалося питання духовного відродження України. Виступив із сольоспівом при супроводі ґітари Володимир Корецький. Він співав власну пісню скомпоновану до теми Шевченкових мотивів „Молитву". Ірина Калинець відчитала Посланія Львівського і Галицького Митрополита Володимира Стернюка, що нагороджено рясними оплесками. Зі Старого Самбора говорив о. Михайло Нискогуз, який із цілою парафією (3,000 людей), перейшов із російського православ'я на український католицизм. „Сотні молодих священиків чекають на об'єднання і останнє спадення кайданів з нашого народу" — сказав срібноволосий Степан Хмара. Вже 99-ий день наші вірні проводять біля Кремля на Арбаті голодівку. Ця акція Москви звернула увагу цілого світу. Арбат — це ганьба Москві!"

Стояла я зворушена до безмеж, розглядала обличчя свого поневоленого народу, який ловив чуйним вухом кожнісіньке слово промовців, і по лиці у мене спливали струмочки сліз. Я дякувала Господеві, що дожила цієї хвилини, коли і я побачу зміни в Україні, які ведуть до національного визволення і відродження.

У понеділок припадало Свято Успення Пресвятої Богородиці і ми поїхали на Службу Божу, яка правилася під відкритим небом біля костьола Кармеліток, напроти Успенського Собору. Тут було біля 7,000 людей. Правив старенький о. Смаль і допомагали йому молоді питомці. Люди святили квіти. І мені дали по гілочці, навіть червону руту. Привезла її із собою, засушену. Відправа була в староцерковно-слов'янській мові. Народ співав самоілкою багато пісень в повному тексті. Було багато дітей і молоді. Внизу зустрілася з кількома питомцями Митрополита, які повели мене до нього з візитою. Перед тим навчила їх співати „Молитву за Патріярха" і співали зі мною. Митрополит прийняв нас надзвичайно тепло і ласкаво. Розказав про умовини нелегкого життя і потребу, пекучу потребу церковних книг, біблій і молитовників, спеціяльно для будучих священиків, число яких з дня на день множиться. Пізніше, ми ще раз його відвідали. Чудова Божа людина. Благословив в дальшу дорогу. Відтак наші питомці повели нас і до о. Будзінського, який живе в надзвичайно невідрадних умовинах. Зруйноване здоров'я, брак відповідного одягу і харчів. Але життєрадісний і є надхненням для наших будучих священиків, які заробляють на прожиток кочегарами, для здобуття більше часу на потрібні підпільні студії. Якже ж йому треба допомогти! І він передав свій гарячий привіт усім українцям в Америці від замученої страдальної України.

Закінчення буде.

Громада...

(Закінчення зі стор. 1)

Олесницький відчитав привіти, що наспіли з Білого Дому, від президента ЗСА Джорджа Буша, від губернатора Ню Джерзі Томаса Кіна, від Владики Михайла Кучмяка, Товариства ,,Чорноморська Січ" із підписами Мирона Стебельського, Осипа Труша, від філядельфійського Митрополита Стефана Сулика.

Д-р І. Флис на початку свого слова привітав Головний Екзекутивний Комітет, секретарів і організаторів Відділів УНС і зібрану цього вечора громаду, та й взагалі всю 70,000-членну союзову родину. У дальшому він підкреслив, що Український Народний Союз є не лиш забезпеченевою організацією — інакше — ,,він був би зник з лиця землі і по собі не залишив жадного сліду". ,,Всіх цих членів, — зазначив промовець, — об'єднувала свідомість приналежности до одного і того самого народу та бажання допомоги не тільки самим собі, але своїм братам і сестрам на рідній землі Україні". Згадуючи первопочатки цієї установи, прелегент розповів про важкі часи перших українських емігрантів і їхні злиденні умови. Тому, — сказав д-р І. Флис, — у них зродилися потреби — ,,поперше вони горнулись до гурту", щоб говорити українською мовою, щоб ,,поділитись своїми журбами і втіхами, щоб спільно здобувати кращі права на чужині, на чужій роботі та спільно думати про кращу долю свого народу і рідного краю". Другою для наших поселенців і не менш важливою потребою — була справа молитви в їх рідній мові, були перші спроби побудови своїх церков, а з цим і потреба мати своїх священиків.

Третьою з черги була потреба ,,створення фінансової бази для тих товариств і братств, що могли допомогати своїм членам у важких потребах". Тому й виникла думка організувати фінансово сильні товариства, а потім прийшло до об'єднання їх ,,в одну сильну централю — братське забезпеченеве об'єднання. Таким братським забезпеченевим об'єднанням був наш Руський Народний Союз, який потім освідомлені наші члени перезвали на Український Народний Союз". І з роками — ,,Український Народний Союз став найбільшою українською організацією поза межами України і став справжнім великаном так під оглядом людських резерв та діячів патріотів, як теж під оглядом фінансовим". Вкінці головний предсідник заявив, що УНС за собою має великі осяги — як ,,усвідомлення нашого народу, який опинився на Вільній Землі Вашінгтона" допомога на рідних землях та праця і опіка нашим українським молодшим поколінням, та їх виховання на добрих громадян Америки і свідомих своїх завдань супроти батьківщини їхніх батьків — України". Щобільше, — підкреслив д-р І. Флис, — ,,Українських Народний Союз подбав своїми публікаціями про згадані потреби і виконав свої завдання блискуче! Наші пресові органи 'Свобода' та ,,Український Тижневик" безупинно працюють для цих цілей, в наші численні публікації книжок для українців в Америці та про Україну стали великим культурним вкладом у нашу культурну скарбницю та нашим авангардом у боротьбі за краще завтра українського народу". — Як також, — продовжував говорити д-р І. Флис, — багато пробилося праці в напрямі поширення правди про Україну в усьому світі та несли ми фінансову допомогу — церквам, установам, товариствам, підпомагали стипендіями українську молодь. Але, — заявив головний предсідник — ,,не виконуємо, однак, нашого основного завдання супроти Українського Народного Союзу та українського народу, коли мова про поповнення рядів нашого членства українцями молодших ґенерацій". А саме, — підкреслив промовець, — нашим основним завданням в напрямі створення світлого українського майбутнього, ще до чергової річниці 100-річчя УНСоюзу — є здобути якнайбільше молодих людей в члени цієї нашої установи. Закінчив д-р І. Флис промову, що коли невдовзі і за Шевченковими словами ,,Встане Україна, світ правди засвітить і помоляться на волі невольничі діти"', — ,,тоді Український Народний Союз та його заслуги для України будуть записані в історії України золотими буквами".

Головний предсідник д-р І. Флис з членами 234-го Відділу УНС.

У дальшому Н. Олесницький перейшов до надавання нагород і признань окремими союзовими відділами Нюджерзької Округи. Першим з них відзначений плякетою був 234-ий Відділ УНС Товариства ,,Запорозька Січі" з особливої нагоди — 80-річчя від дня його заснування. Відтак д-р І. Флис вручував плякети з признаннями за працю для УНСоюзу таким Відділам: Джерзісітському, Елізабетському, Пассейкському, Нюаркському та Пертамбойському. Відзначено теж признанням за труд померлих союзовців. Зчерги знову головний предсідник вручував почесні грамоти членам окремих Відділів УНСоюзу Округи Ню Джерзі, що сьогодні їх є 34. Н. Олесницький відчитав також список відзначених за довголітній труд працівників Редакції та Адміністрації ,,Свободи". (Список усіх членів Відділів Ню Джерзької Округи УНСоюзу буде окремо поміщений в ,,Свободі"). Вкінці, щоб рівнож ж скласти подяку за підтримку для цієї установи і взагалі для української справи американським приятелям Н. Олесницький вручив нагороди неприсутнім діячам на руки А. Кейбіди — ,,Чоловікові року УНСоюзу" — губернаторові Ню Джерзі Томасові Кінові та ,,Жінці Року УНСоюзу" — стейтовому секретареві Джейн Бирджіо.

У доповненні до офіційної частини програми цього Ювілейного Бенкету виступили окремі мистецькі одиниці. Місцевий Ансамбль бандуристів ,,Гомін" виконав низку народних пісень у музичній обробці С. Ганушевського та Ю. Юрченка. Одарка Д. Полянська заграла на арфі композицію Баха та три музичні точки, що їх вона скомпонувала, основуючись на народних піснях. Фінальною точкою у програмі мистецьких виступів був дует Світлани Василак-Тонкошкур — ліричне сопрано та Дарки Зєлик — меццо-сопрано, які виконали кілька популярних українських пісень, пісню Я. Барнича, стілецьку, народні, як і пісні створені композиторами — М. Лисенком та М. Кропивницьким та в музичній обробці Заремби. На фортепіяні нашим співачкам акомпанювала відома піяністка Таїса Богданська.

Завершуючи відзначування 95-річчям УНСоюзу, Н. Олесницький висловив подяку А. Кейбіді та Відділам УНС Нюджерзької Округи, що своїм вкладом праці причинились до влаштування бенкету і збагачення програми. Вкінці о. П. Мірчук заінтонував молитву ,,Боже Великий, Єдиний...", а за ним, повставши з місць, підхопили її численні громадяни, з'єднавшись у молитві.

Прислухуючись окремим словам, виголошеним під час Ювілейного Бенкету, можна сказати, що вся вітальність, енергія і зріст Українського Народного Союзу основуються у найголовнішому — у постійному обміні суспільних і національних вартостей, постійній увазі один до одного — УНСоюзу і української громади, що навпереміну допомагають у розвої так цієї установи, як і української спільноти.

ГРУПА СПРИЯННЯ НАРОДНЬОМУ РУХОВІ УКРАЇНИ

у співпраці з Українським Конґресовим Комітетом та Українсько-Американською Координаційною Радою — в Чикаґо

влаштовує

ЗУСТРІЧ

із видатним українським правозахисником, керівним членом Гельсінкської Спілки та Народнього Руху письменником і мислителем з України.

ЄВГЕНОМ СВЕРСТЮКОМ

в п'ятницю, 29 грудня 1989 р. о год. 7-ій вечора
Зустріч і доповідь Шановного Гостя відбудеться в авдиторії собору свв. Володимира й Ольги.

До чисельної участи запрошуємо всіх українців Чикаґа й околиці. Вступ — 10.00 дол.

ЗАБАВКИ або ГРОШІ

ДЛЯ ПРИДБАННЯ ЗАБАВОК ДЛЯ ДІТЕЙ з ЧОРНОБИЛЯ

Збіркова Кампанія *спонзорована* РІДНОЮ ШКОЛОЮ
Даток на придбання українських книжок чи забавок приймається до дня 31-го грудня 1989 р.

Просимо висилати гроші чи виписувати чеки на

UKRAINIAN SCHOOL
c/o NKM Associates
400 First Street, NW
Suite 821
Washington, DC 20001

Економіка...

(Закінчення зі стор. 2)

ґів, по чотирьох роках перебудови, банкрутує. У жовтні Совєтський Союз знову купив 1.4 мільйона метр. тонн кукурудзи і 1.3 міл. метр. тонн борошна, а в листопаді замовив 550,000 кукурудзи і 350,000 пшениці, не зважаючи на те, що врожай цього року 202 міл. метр. тонн, а не 200 міл., як подали раніше урядові чинники. Департамент рільництва ЗСА подає, що збір зерна в СССР цього року буде 208 міл. тонн (м.р. 195) на сподіваних 225.5-ий раз, найбільший в останній декаді (найбільший був в 1978 році 237.4 міл. метр. тонн. Генсек М. Ґорбачов сказав кореспондентам в Москві, що перебудова потриває довше і закінчиться успіхом по 10-ти роках. Через збільшення іміґрації з 35,000 минулого року до 60,000 цього року і демократичних привілеїв домагається від ЗСА знесення торговельних бар'єр і збільшення імпорту совєтських продуктів. Торгівля СССР з ЗСА — на дуже низькому рівні, за 1988 рік 3.2 більйона долярів (в останній декаді пересічно 2.3 більйона долярів), експорт 550,000 долярів, імпорт 2.9 більйона долярів, найбільший імпорт 3.5 більйона долярів в 1984 році, експорт 200,000 долярів в 1982 році.

Останньо ,,Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" подає, що валова продукція СССР річно 8 більйонів долярів (ЗСА — 20, Японія і Европа — 15), аграрна продукція, не зважаючи на великі інвестиції від 1970 року не поправляється, державний дефіцит в останній декаді зріс до 120 більйонів долярів (в 1980 — 25), продукція аграрна і індустрійна в застої, 30 відс. населення веґетує (70 рублів місячного доходу), 50 відс., — 150 рублів, лише 20 відс. 250 і більше рублів, продукція харчів 25 відс. нижче запотребувань, бо 30 відс. пропадає на полі, 98 відс. землі в колгоспах, а 2 відс. приватних дає 25 відс. загальної продукції. 25 відс. робочої сили затруднених у сільському господарстві (ЗСА — 3) дає пересічно половину продукції американської з одного акра землі, 20 відс. колективних фарм, брак доріг для достави збіжжя, тому 20 мільйонів тонн пропадає на полі, а 30 відс. тратиться по дорозі до маґазинів, яких брак.

Сам Ґорбачов твердить, що втрати зернових рівняються імпортові за поверх 4 більйонів долярів в 1988 році, тому совєтські громадяни видають 30 біл. рублів річно більше на харчі і їх дальше брак. У листопаді Совєтський Союз і 12 держав Европейської спільноти, після чотиримісячних переговорів і підписали 10-літній торговельний договір достави продуктів з СССР та збільшення технологічної кооперації. Минулого року Европа підписала таку умову з Мадярщиною і Чехо-Словаччиною, а нині ведуться переговори з Польщею і Болгарією. Совєтський Союз буде доставляти нафту, газ і діяманти, а Захід — хемікалії, тяжку машинерію і авта.

Появилася книжка М. Демковича-Добрянського

Рим. — Цього року тут виданням Українського Католицького Університету св. Климента Папи зайшов з черги LXVII том, 172-сторінкова книжка Михайла Демковича-Добрянського п.з. ,,Україна і Росія".

Книжку цю поділив автор на три частини: перша частина — ,,Генеза російського імперіялізму і методи її боротьби", друга — ,,Можливості боротьби з російським імперіялізмом, і третя — ,,Український внесок до розвитку російської культури". Вже самі заголовки цих частин вказують на ядро її, на її основний зміст. М. Демкович-Добрянський окреслює свою працю як ,,історичні нариси на теми російського імперіялізму". Крім названих частин є ще додаток до книжки п.з. ,,Ненависть Бога" (основи атеїзму Комуністичної партії Совєтського Союзу).

За книжкою — в ціні 15-ох дол. — можна звертатися на адресу: Universita Cattolica Ukraina, Via Di Boccea 478, 00166 Roma, Italia.

ПОДЯКА

У дні 30-го грудня 1988 року відійшла від нас, після важкої недуги, наша Найдорожча і Незабутня ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

ЮЛІЯ БЕЗСОНІВ

Цією дорогою складаємо нашу сердечну подяку передосім о. протопрес. А. Селепині, настоятелеві Церкви-Пам'ятника Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., і о. Протопрес. Б. Желехівському, настоятелеві церкви св. Тройці в Трентоні, Н. Дж., за відслуження похоронних відправ та за зворушливі прощальні слова про Покійну.

Надзвичайна подяка найближчій Родині, Приятелям і усім, які взяли участь в похоронних відправах та висловили нам свої співчуття особисто, листовно і телефонічно.

Велика подяка В. Саленкові за переведення поминальної тризни.

Теплими словами прощали Покійну під час тризни слідуючі особи: О. Гаєцька, С. Кравців і д-р В. Богданів, за що їм сердечне Спасибі.

Дякуємо усім, які в світлу пам'ять Покійної зложили щедрі пожертви на громадські цілі, усім, що замовили Служби Божі за спокій душі бл. п. Юлії, як рівнож і тим, котрі прикрасили Її гріб чудовими квітами.

Зокрема дякуємо близьким Приятелям, які через довгі роки давали вияви щирої приязні до Покійної своїми порадами і теплими словами через довгі місяці Її недуги.

У пам'ять Покійної склали:

На УКРАЇНСЬКУ БІБЛІОТЕКУ ім. С. ПЕТЛЮРИ в Парижі:
по 100 дол. — В. Безсонів, П. Лазуренко, д-р О. і Г. Статкевич;
по 50 дол. — д-р В. Богданів, В. і Л. Саленко, К. і О. Гуцул, І. Мухін і родина, Т. Безсонів-Бауман, В. Новотна;
40 дол. — Н. і І. Савчук;
30 дол. — інж. І. Хамуляк;
по 25 дол. — І. і О. Коен, Ю. і О. Філіпов, К. Денисенкох і Д. Матківська, д-р Б. Свистун, І. і О. Белименко, О. і І. Федишин, Сестрицтво св. Покрови в Бавнд Бруку, Б. Мельничук, І. і О. Ратич;
по 20 дол. — о. Б. Желехівський, Г. і Г. Добуш, Р. Ричок, Н. Филипів, Н. Пеленська, д-р М. Косенко;
по 15 дол. — проф. І. Коровицький, Т. Семчишин;
по 10 дол. — інж. В. Андрієвський, П. і К. Мартіян, І. Сердюк, К. Гончарів, Т. Турскі, Д. Фурманець;
по 5 дол. — О. і В. Мінченко, В. Несенюк.

НА ЦЮ ЦІЛЬ ЗЛОЖИЛИ РІВНОЖ ШКІЛЬНІ ТОВАРИШКИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ГІМНАЗІЇ в Перемишлі:
по 50 дол. — В. Безсонів-Ортинська, Я. Клотис-Грабович, Г. Змієнко-Сенишин;
30 дол. — І. Заяць-Яворська;
по 20 дол. — Н. Полянська-Самокіш, С. Стецьків-Тисовська, С. Савчак-Дуда, М. Савчак-Охримович, О. Селезінка-Гаєцька, Г. Загайкевич-Мельничук, І. Яремко-Хамуляк, С. Яремко-Ориняк;
по 10 дол. — Д. Бардахівська-Химич, М. Гробельська-Данилів, С. Карпяк-Левицька, Р. Лебедович-Навроцька, І. Ліщинська-Козак, І. Михайлишин-Райнер, Д. Мусійоська-Кузьмович, С. Струк-Лаба;
40 дол. — самостійно вислали проф. д-р М. Степаненко з дружиною.
Разом .... 1575 00 дол.

На АМЕРИКАНЦІ В ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В УКРАЇНІ
по 100 дол. — д-р Л. і д-р Ю. Стефанівські, В. Безсонів;
по 50 дол. — С. і Ф. Кравець, Т. Безсонів-Бауман;
25 дол. — д-р А. і Р. Олеарчик;
по 10 дол. — К. і П. Мартіян, Т. Турскі, Н. Данилюк, М. Позинський;
по 5 дол. — В. Несенюк, О. і В. Мінченко.
Разом .... 375 00 дол.

На ДЦ УНР
по 50 дол. — Т. Безсонів-Бауман, В. Безсонів;
25 дол. — П. Дзябенко;
20 дол. — О. і В. Шандор.
Разом .... 145 00 дол.

На ,,ХОР БАНДУРИСТІВ В ДІТРОЙТІ"
по 25 дол. — М. і С. Чорний, В. Безсонів.
Разом .... 50 00 дол.

На ,,УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО"
по 25 дол. — А. Грибович, В. Безсонів.
Разом .... 50 00 дол.

На ,,ВИЗВОЛЬНИЙ ФОНД"
50 дол. — Д. Новаківська.
Разом .... 50 00 дол.

Загальні датки .... 2245 00 дол.

Всі пожертви в пам'ять Покійної ми переслали згідно з бажаннями жертводавців. А якщо через недогляд кого з жертводавців пропустили — просимо вибачення.

Ще раз глибоке спасибі.

Муж — ВОЛОДИМИР
Донька — ТАМАРА з Родиною

ПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН КОРАЗОН Акіно в неділю, 17-го грудня, видала наказ про негайну судову розправу над провідниками невдалого замаху на усунення її з посту президента країни. Цей невдалий замах, що відбувся на початку цього місяця за намовою деяких військових провідників, був одним з більш поважних цього роду спроб проти самої К. Акіно та її уряду.

ВІДХІД ВИДАТНОГО ДІЯЧА ЯКОВА ГОМІНЮКА

Шановні читачі нашого довголітнього щоденника СВОБОДА! Хочу поділитися з вами своїми спогадами про життя, діяльність і відхід у вічність видатного діяча на українській євангельській ниві.

Батьки брата Якова Гомінюка — Василь і Марія — уродженці Київщини, прибули до Канади задовго до Першої світової війни і оселилися в м. Вінніпезі, Манітоба. Згодом вони переїхали до Колдейл, Альберта, це 1903 року в них народився син Яків (всіх дітей було восьмеро). Він ходив там до школи, допомагав батькам у сільському господарстві, і там формувалися його характер та світогляд.

Але талановитий юнак не задовольнявся хліборобським життям. Його вабила вища освіта. Тому 1938 року він поїхав до ЗСА, до Чикаґо, де навчався у Північній Баптистській Богословській семінарії, Північнозахідньому університеті і університеті Лойола. За ці роки він здобув три ступені: бакалявра богослов'я (B.D.), бакалявра точних наук (v.Sc.), і маґістра гуманітарних наук з педагогічних наук (M.A).

1946 року брат Яків одружився з сестрою Рутою, яка походила з багатьом нам відомої родини Шкула з Чикаґо. Того самого року молоде подружжя переїхало до Саскатуну, Саскачеван, на духовну працю між українським народом. Український Євангельсько-Баптистський Союз Західньої Канади покликав брата Гомінюка на директора Українського біблійного інституту, де мала вчитися і приготовлятися молодь українського походження для проповіді Євангелії. Того самого року і почалося навчання в інституті.

Відтоді почалася інтенсивна й багатогранна діяльність Якова Васильовича. Тоді також виникали різні великі труднощі й перепони. Знайшлися навіть свої несвідомі, підбурені і зрусифіковані люди, а також інші недруги, які чинили опір розвиткові його діяльности і українській справі взагалі. Вони аґітували, щоб інститут було названо ,,Русько-Український Біблійний Інститут". Але брат Гомінюк був свідомий українець і не звертав уваги на такі свавільні нісенітниці.

Пізніше інститут став осередком і колискою духовного, освітнього і національного відродження української молоді. З ним пов'язані імена д-ра Ф. Синайка, д-ра І. Войтуха, д-ра І. Савчука, д-ра М. Синайка і багатьох студентів богослов'я (автор цих рядків також учився там і проповідував по радіо ,,Годину Божого Слова"). Там кожного дня юрмилося багато молоді. Такий стан хвилював наше братство і бентежив недругів українського народу.

Хтось розумно висловився: ,,Песиміст бачить труднощі в кожній можливості, оптиміст бачить можливість в усіх труднощах". І перед директором богословського інституту були великі труднощі, але він був оптимістом і бачив на обрії великі можливості для діяльности між рідним народом. Тому не дивно, що 1948 року почав радіонадавання ,,Година Божого слова".

Протягом 41-го року, кожного недільного поранку, брат Гомінюк вітав своїх жадібних радіослухачів християнським привітом ,,Слава Ісусу Христу!". Кожна радіопрограма починалася піснею-молитвою ,,Отче небесний, Боже могучий, Ти потішитель, Дух правди Ти!".

Багато наших людей оселилися на широких просторах канадських провінцій Манітоби, Саскачевану і Альберти, а також у сусідніх стейтах Монтани і Північної Дакоти. Чи ці люди були вдома, у лікарні, санаторії чи в подорожі, вони мали можливість слухати ці радіонадавання. А під час лютих морозів і сніговій, особливо для тих, хто жив на хуторах, ,,Година Божого слова" була церквою. Втомлені тілом і душею, наші поселенці заслуховувалися, милувалися рідним українським словом, співом рідних хвилюючих мелодій і живили свої безсмертні душі проповіддю із Святої Книги. Цим радіонадаванням віруючі скріплялися духовно, а невіруючі знаходили спасіння.

Брат Гомінюк був також засновником і директором Українського місійного і біблійного Товариства і української євангельської друкарні. Місійне товариство і друкарня були спрямовані на писання, переклад і видавання духовної літератури українською мовою. Згадаємо лише кілька творів, що були видані в цій друкарні: ,,Цар із дому Давидового", ,,Дорога до Бога", радіопроповіді ,,Слава Ісусу Христу", ,,Збірник християнських пісень (863 пісні) тощо, а також дуже багато брошур і трактатів.

Ця трудолюбна людина також присвятила багато часу й зусилля для поправки і видання Нового Заповіту і Псалмів перекладу П. Куліша і їх розповсюдження по всьому світі, включно з Україною.

В цій друкарні також був виданий Українсько-англійський словник для Саскачеванського університету компільований д-ром К. Г. Андрусишином.

Українське Місійне і Біблійне Товариство підтримувало фінансово місіонерів у Північній і Південній Америці, Европі і студентів Українського біблійного інституту в Обера, Місіонес, Арґентина.

Яків Васильович також редаґував і видавав журнал ,,Українська Євангельська Нива".

Дивлячись на його багатогранну діяльність ретроспективно, ми можемо тільки дивуватися з великого обсягу його плодоносного життя. Нехай його творча епохальна діяльність буде для нас добрим прикладом і заохотою у служінні Богові і своєму нужденному народові!

Так, від нас відійшов наш брат у Христі, проповідник, учитель богослов'я, видавець, свідомий, видатний український баптистський діяч.

Хоч проповідника Гомінюка нема вже між нами, але він ще й досі промовляє і служить нам ділами своєї активної віри.

Ми вдячні Богові, що сестра Гомінюк ще з нами і бере активну участь у розповсюджуванні вищезгаданої літератури, особливо в Україні, та підтримує різні проєкти фінансово.

Покійний залишив у смутку дружину Рут, два сини, дві дочки і вісім внуків. Похорон відбувся у баптистській церкві в м. Саскатуні.

Дорогий брате, за Вашу велику посвяту і труд висловлюємо наше сердечне спасибі і до побачення, до зустрічі у небесних оселях!

Леонід М. Коровник,
голова християнського видавництва
,,Дорога Правди"

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що 17-го грудня 1989 р. несподівано відійшла у Вічність на 73-му році життя

бл. п.

ІРЕНА ФЕДІВ
з дому ВАЦЬКІВ

ПАНАХИДА в середу, 20-го грудня 1989 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н. Дж., о год. 7-ій веч.

ПОХОРОН в четвер, 21-го грудня 1989 р. з того ж похоронного заведення о год. 9.30 ранку до церкви св. Івана Хрестителя при Сенфорд аве. в Нюарку, Н. Дж. о год. 10.30, а відтак на цвинтар ,,Hollywood" в Юніон, Н. Дж.

Опечалена родина:

ВІЛЬМА і АВГУСТИН МАЛКОВИЧ
ВАСИЛЬ і АНДРІЙ ФЕДІВ з родиною
ближча і дальша родина в Америці і на Україні.

В очікуванні великих подій

30-го жовтня ц.р. відбулася ширша нарада Управи та місцевих членів Ради Українських Громадських Організацій Канади за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви. Нарада відбулася у приміщенні при церкві св. о. Миколая в Торонто, яка ще так добре пам'ятає тріюмфальні відвідини бл. п. Патріярха Йосифа, Натхненника Патріярхального Руху.

Нарада була відгомоном кількох важливих подій у вільному світі, а тим більше того, що відбувається сьогодні в Україні. При кінці вересня і на початку жовтня відбувся VI Синод ієрархії Української Католицької Церкви у Римі, безпосередньо після нього — З'їзд українських Католицьких Організацій Канади у Венкувері, а в часі XVI Конгресу Комітету Українців Канади у Вінніпегу відбула свій VI З'їзд і Рада УГО Канади.

Про всі ці події інформував приявних голова РУГО, о. митрат Р. Ганкевич із Гамилтону, відомий сподвижник ідеї Українського Патріярхату та діяч РУГО від його заснування в 1971 році, учасник усіх цих зібрань та подій.

Римський Синод був Синодом виключно Єрархії, а не всієї Церкви. Владики, які брали в ньому участь, зустрілися з представниками мирянства та Патріярхальних Товариств, об'єднаних від 1974 року в Українському Патріярхальному Світовому Об'єднанні. Іванна Ґорчинська, редактор часопису „Нова Зоря" із Чикаґо та Голова УПСО та інж. Василь Колодчин висловили погляди та побажання мирянства.

Та при нагоді Синоду прибули до Риму теж представники Патріярхальних Товариств із Канади, ЗСА, Англії, Німеччини та Бельгії. Вони відвідали ватиканські установи та амбасади країн свого перебування з проханням підтримки справи легалізації Української Католицької Церкви.

Про з'їзд Українських Католицьких Організацій Канади, у Венкувері, вже широко звітувала наша преса. Побуваючи на ньому, Голова РУГО виконав окреме завдання — відновив діяльність Відділу Ради в цьому, найбільш висуненому на захід Канади, українському осередку.

Відбувся VI-ий З'їзд у Вінніпеґу 9-го жовтня ц.р. Звітували делеґати із Гамилтону, Монтреалю, Едмонтону, Саскатуну, Калґарі і з Вінніпеґу, де праця, після деякого застою, обіцяє можливості нового пожвавлення.

Дискусія після цього звіту зосередилася, в першу чергу, на найближчому конкретному завданні, завершенні вибору нової Управи РУГО. Далі офіційно оформлено вступ РУГО в члени Конґресу Українців Канади. Вияснено деякі статутові проблеми. РУГО, як Рада представників українських організацій на усіх рівнях підтримує змагання за Патріярхальний Устрій УК-Церкви.

Та найважливіша справа — це пляни діяльности на найближчий час. Тут стверджено, що смерть бл. п. Патріярха Йосифа була дуже важким ударом для Патріярхального Руху у всьому світі. Одначе, Патріярх залишив нам свій Заповіт, у якому благав ні за яких обставин не відмовлятися від ідеї Українського Патріярхату. Та й однодушний голос із Краю ставить безумовно цю вимогу, і це — найкращий доказ її активности. Одначе, з хвилиною коли не стало харисматичної постаті Великого Патріярха, яка гуртувала коло себе вірних та надихала ентузіязмом, збільшилися непомірно обов'язки його послідовників. Безсумнівна правда про необхідність Патріярхального Устрою для Української Католицької Церкви, а з нею добра всього народу, вимагає у наші часи як глибшого теоретичного розпрацювання, так і поширення поміж найдальшими кругами нашого діяспорного громадянства. Потрібне організаційне скріплення та посилення внутрішньої динаміки Патріярхального Руху та його членства. Потрібні імпрези для вшанування визначних особистостей нашої церковної історії, доповіді, конференції, а перш за все — пресові кампанії.

Найголовніше завдання сьогоднішнього дня удержання патріярших надбань у Римі — безпосередня допомога Українській Католицькій Церкві в Україні. Для цього існують сьогодні численні дороги, включно з приватними, через відвідувачів з України та туристів, які подорожують туди. На заклик української радіопрограми з Ватикану з України надходить багато прохань про висилку релігійної літератури, невеликий український римський центр не може просто фізично справитися з усіми цими замовленнями. Тут повинні вступити у свою ролю Патріярхальні Товариства. Подібні завдання виконує уже Канадське Релігійне Товариство „Свята Софія", „Хрест Тисячоліття" при Торонтській Епархії, до такої діяльности заохочує Світове Патріярхальне Об'єднання всі Патріярхальні Товариства світу. Одначе, не так легко заспокоїти майже півстолітній голод п'яти мільйонів людей, який є знаком живучости та духового здоров'я нашого народу.

Завдання наші ще збільшаться коли наступить очікувана легалізація. Оновлення парохій, вивінування відновлюваних церковних інституцій вимагатиме величезних вкладів, грошей, труду й любови. І завдання ці лежать власне на нас, на тих, що їх Господь поблагословив всякими можливостями та матеріяльними достатками.

У цьому настрою великих надій та готовности зустріти їх сповнення належно закінчилась ширша нарада РУГО.

Л. Х. Щур

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1989 року кінчається з 29-им грудня. Тому аплікації нових членів прийматиме Головна Канцелярія тільки до 29-го грудня 1989 року

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 29-го грудня 1989 року

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

ПОВІДОМЛЕННЯ Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів

НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК ВПОЛУДНЕ 29-го ГРУДНЯ 1989 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1989 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у П'ЯТНИЦЮ, 29-го ГРУДНЯ 1989 року до полудня

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті

Головна Канцелярія УНС

Вечір в користь Українського Музею

З ініціятиви 113-го Відділу СУА в Ню Йорку 21-го жовтня ц.р. в Рамада Інн в Іст Гановері, Н.Дж. відбувся вечір „Монте Карльо". Метою цього вечора було придбати фонди на будову Українського Музею в Ню Йорку.

Думка зорганізувати вечір вийшла від Ліди Білоус та Зірки Бернадин-Ґалло, які очолили комітет імпрези. В склад комітету ввійшли: Христина Шох, яка зайнялася розповсюдженням квитків, та Оля Левицька, яка доклала багато зусиль, щоб здобути якнайкращі виграші-нагороди. А було їх доволі, бо аж сто! Всі членки Відділу доклали багато праці, щоб імпреза пройшла з успіхом.

Програмою вечора вміло та з гумором проводив Северин Палидович, який заохочував гостей брати активну участь у іграх. Для тих, які ніколи не бували в касинах в Атлантик Сити чи Лос Веґас, були спеціяльні столи, де круп'єри показували як грати, а початківці випробували свої новонабуті вміння та щастя в газардних іграх. Ці пробні столи були такі успішні, що в короткому часі годі було знайти при них вільне місце. Гості мали змогу користуватися спеціяльною „знижкою" — закупити два жетони за одного доляра. Так кожний учасник вечора міг стати „ґемблером".

У розпродажі жетонів допомагали молоді, меткі та симпатичні пластунки, членки 14-го старшопластунського куреня „Спартанки". Без їхньої співучасти вечір не мав би успіху.

Приємно було зауважити на залі молодь, яка гарно й весело проводила час. Треба теж підкреслити присутність багатьох сивоволосих але життєрадісних сеньйорів.

Добірна оркестра „Чарівні очі" зі Стемфорду додала забаві темпа й створила добрий настрій. Елеґантні сукні жінок та вечірній одяг мужчин причинилися до культурної атмосфери вечора. Новозбудована заля Рамада Інн була зі смаком прикрашена і підходила до цієї нагоди. Під час вечора обслуга готелю розносила смачні закуски. Гості прийняли ентузіястично стіл із домашнім печивом, про яке подбали членки Відділу та їхні знайомі.

Підприємчиві союзянки заставили своїх чоловіків та приятелів Відділу виконувати обов'язки круп'єрів при столах до ігор. Вони виконували своє завдання вміло та з захопленням. За те їм належиться признання й подяка.

Під час вечора проголошено виграші, між якими найбільш вартісні були: перший виграш — поїздка та перебування двох осіб в Ріо де Жанейро. Виграш уфундував Богдан Мисько, а виграв Олег Миськів; другий виграш — подарувала летунська лінія „Пан Амерікен" — два квитки до будь-якої місцевості, яку обслуговує згадана лінія. Виграв Володимир Прохоронеко; третій виграш — два квитки до Лійону у Франції подарувала „Амерікен Ейрлайнс". Цей виграш здобула Ірина Коваль; четвертий виграш — перебування для двох осіб в готелі три ночі в Мадриді та три ночі в Коста де Сол в Еспанії. Це подарунок фірми „Іберо Травел"; п'ятий виграш уфундувало подружжя д-р Юрій і Арета Барановські. Це один тиждень вакацій у їхньому домі в Савт Веніс на Фльориді.

Було ще багато інших вартісних виграшів, які могли здобути не тільки ті, що брали участь у „газардних" іграх. Комітет подбав теж про інших гостей, даючи їм нагоду закупити льоси на цінні виграші — поїздки, кришталі, бандуру, книжки тощо.

Дуже успішним було льосування, т.зв. „Дерево щастя", де кожний міг здобути вартісний виграш: парфуми, серветки, книжки та інше.

Княжі дарунки в сумі одної тисячі долярів склали два подружжя Василь і Стефанія Бабії та д-р Зенон і Надя Матківські.

Приємно підкреслити факт, що багато неукраїнських фірм виявило зацікавлення та зрозуміння ваги Українського Музею й не відмовилося уфундувати згадані вартісні виграші.

Під кінець вечора голова Українського Музею Марія Шуст та голова 113-го Відділу СУА Ірена Стецьків подякували гостям за участь в імпрезі, а членкам і добровольцям за жертвенну працю та створення доброго настрою. Це причинилося до успіху вечора.

Коло третьої години ранку задоволені гості розходилися додому, а членки Відділу із задоволенням кінчали працю. Всі вони були свідомі, що їхній труд не пішов намарне і що гармонійна співпраця членства довела до позитивних наслідків, задовольнила гостей та принесла користь Українському Музеєві в Ню Йорку.

Дзвінка Брикович

Зроблено...

(Закінчення зі стор. 1)

ня" між провінцією Онтаріо і Українською ССР про поширення економічних і торговельних зв'язків. Офіційне відкриття конференції включало відчитання привітів від Ради міністрів УССР і канадського посла в Москві, який через хворобу не міг прибути особисто, коротке слово міністра промисловости, торгівлі і технології провінції Онтаріо Монті Квінтера та привіт поета Володимира Бровченка від імени очоленого ним Товариства „Україна" для культурних зв'язків з українцями за кордоном, яке підготовило мистецьку програму для кандаських гостей. У своєму короткому слові українських поет заявив, що учасники конференції з'їхалися в Києві для того, щоб розглянути як через економічно-торговельні зв'язки можна буде створити „краще життя для Канади, для Союзу і для нашої рідної України". Його згадку про необхідність удержавлення української мови присутні привітали довгими оплесками.

Ділову частину конференції розпочато загальним оглядом економіки України, її структур, сильних і слабких сторін, конкурентноспроможности. Заступник директора Інституту народного господарства при Академії Наук УССР Олег Білорус у своєму виступі підкреслив, що „стара економічна система не могла, або не хотіла, поставити в центрі уваги людину". І так, коли йдеться про сільське господарство, „дійсний господар ще не повернувся на землю... а лозунг французької революції — земля тим, хто її обробляє — ще не зреалізовано". Не можна було не звернути уваги на те, що українській академік, і деякі інші промовці з совєтської сторони, говорячи про СССР уживали термін „федерація", в якій Україна — за словами проф. Білоруса — „повноправний член".

До проблем української економіки Білорус зарахував так званий еміґраційний фактор, себто те, що багато мешканців інших республік, досягнувши пенсійного віку, переселюються в Україну, що причиняється до старіння робочої сили. Інші проблеми, це — експорт енергії поза межі республіки, незбалянсованість між важкою промисловістю (високорозвиненою) й легкою, орієнтованою на споживача (недорозвиненою).

Професор Торонтонського університету Василь Калимон, виступаючи від канадської сторони, підкреслив необхідність децентралізації совєтської економіки і усунення перешкод на шляху до здійснення спільних проєктів і розвитку торговельних стосунків. А що найважливіше, на погляд проф. Калимона, це реформа цін, яка дала б вільно діяти силам пропозиції і попиту. Саме невиправдані економічною дійсністю штучні ціни викликали корупцію і зловживання з боку деяких кооператив, сказав проф. Калимон. Реалістичні ціни, заявив він, покладуть край довгим чергам пред крамницями. Необмінність карбованця, продовжував він, обмежує більшість економічних зв'язків до бартеру, отже необхідно створити новий, „твердий", карбованець. Далі, необхідна реформа системи зарплатень і повернення до приватної власности землі. Це — заявив канадський професор вимагало б розв'язання колгоспів, але призвело б до зниження цін на приватному ринку, задоволення попиту і скорочення імпорту.

На сесії на тему „Торгівля з Україною" представник Міністерства закордонних економічних зв'язків Валерій Кравченко вказав на те, що Франція, яка своєю територією і кількістю населення дорівнює Україні, експортує в шість разів більше. Що гірше, 75 відсотків експроту з України це сировина, що підкреслює в першу чергу неконкурентноспроможність українських підприємств. На погляд В. Кравченка, головна проблема це брак зацікавлення з боку продуцентів, бо вони одержують дуже мало з прибутків з того, що експортується. Зміни в напрямку більшої демократизації в Совєтському Союзі повинні призвести до того, що і продуценти могтимуть сказати своє слово, коли йдеться про накреслення експортної політики України. В цій політиці, продовжував доповідач, слід відійти від орієнтації на сировину, сприяти підвищенню технічної якости. Головне дотеперішнє досягнення, це те, що, за словами В. Кравченка, „покінчено з ерою невалютної участи українських підприємств в експортно-імпортних операціях".

Американський адвокат Артур Джордж, який очолює московське бюро найбільшої в світі адвокатської фірми Бейкер енд МекКенсі, відтак з'ясував недавно схвалені декрети щодо створення спільних підприємств, та законопроєкти в цьому питанні, що саме тепер розглядаються. А. Джордж, який є співавтором книжки під назвою „Спільні підприємства в Совєтському Союзі: закон і практика", також говорив про практичні міркування, які дають відповідь на основне запитання: чи спільний проєкт задовольняє інтереси обох сторін.

Службовець торговельного відділу канадського посольства в Москві Андре Бенуа зазначив, що останніми роками окремі канадські провінції підписали меморандуми порозуміння з окремими совєтськими республіками, що заохочує канадських підприємців поширювати торговельні зв'язки, бо вони знають, що їх підтримує їхній уряд.

Дальші виступи стосувались таких тем, як різні аспекти процесу створення спільного підприємства, роля Закордонного економічного банку УССР в розвитку закордонної торгівлі і створенні спільних підприємств, та митні правила. Пополудні 4-го жовтня почалася праця у чотирьох ділових секціях — охорони здоров'я; агропромислова і харчова промисловість; легка індустрія, технологія; енергетика, інженерні науки, технологія. Учасники конференції зійшлися разом згідно з своїми зацікавленнями і обговорювали спільні проблеми, обмінювалися інформаціями, домовлялись про майбутні проєкти.

Останній день конференції був присвячений праці у ще двох секціях — будівництво (готелі), туризм, і консультативні послуги, право, фінансування; також зведенню підсумків та закриттю.

Хоч конференція пройшла під знаком загальної згоди і в атмосфері співпраці і взаєморозуміння, чути було також і голоси занепокоєння. І так, едмонтонський адвокат Андрій Семотюк поставив запитання, чи є запевнення, що Совєтський Союз дійсно перетвориться в країну, в якій панує закон, а не та сваволя, яка останніми десятиліттями призвела до репресій правозахисників і придушення руху за людські і національні права. А голова конференції проф. Гаврилишин оголосив, що деякі учасники зустрічі висловили стурбованість з приводу подій, що мали місце у Львові в неділю, 1-го жовтня, коли міліція і внутрішні війська спеціяльного призначення здійснили кривавий погром над учасниками мирної маніфестації з нагоди Дня Львова. Голова кандаської делеґації Б. Онищук вже наступного дня після прогрому порушив цю справу з заступником голови Ради міністрів УССР Віктором Урчукіним, а відтак на прийнятті, влаштованому канадським послом, поінформував про це представників канадського уряду. Перед церемонією підписання меморандуму порозуміння між провінцією Онтаріо і Україною Б. Онищук і проф. Гаврилишин знову порушили справу погрому з Урчукіним, який сказав, що вже створено комісію для розгляду львівських подій і, на їх же прохання, обіцяв особисто розглянути цю справу. Заступникові голови Ради міністрів довелось коментувати її ще раз під час інтерв'ю торонтонської телевізійної станції канал 47. Дуже гостро на вістку про погром у Львові зареагував міністер з Онтаріо Монті Квінтер, який, до речі, жид.

Канадська делеґація, прибувши до Львова 10-го жовтня, висловила свою стурбованість цими репресіями чільним представникам міських і обласних органів управління.

Канадські бізнесмени українського роду повернулись додому з незабутніми враженнями з відвідин землі своїх предків, а не один повіз з собою і контракти про майбутню економічну і торговельну співпрацю.

Небезпечний...

(Закінчення зі стор. 2)

ідеалом чесної, порядної людини, поляки завжди намагалися розхитати і цю снагу. „Ослабити основу українського суспільства, порядну людину — це мрія і політичне посягання цього окупанта", — сказав М. Шлемкевич. Про моральну розгнузданість польських панів і паничів на Україні писав з огірченням Шевченко. І. Франко у своїй повісті „Основи суспільности" пише, що польські пани-шляхтичі скрізь вносили деморалізацію та безкарно допускалися різних злочинів, проте назверх виходили найкращими людьми і вважалися основами суспільства. (Проте, польські патріоти в XIX ст. на чолі з А. Міцкевичем не вагалися голосити месіянського післанництва Польщі для відродження „постарілого людства").

Одначе трапляються серед поляків і тверезі голоси з позитивною опінією про український народ і його права, прагнучи обопільної згоди. До них належить воєвода познанський Ян Лєщинський, що в XVII ст., після досвідів з Хмельниччиною, старався змінити польську політику супроти українського народу. Мовляв, до згоди з козаками не дійшло „не з їх, а з нашої вини, бо ми їх трактували не як людей... Справді треба їх признати за націю, а не за партію".

Згоди з українцями шукали теж польські революціонери XIX ст., щоб спільними силами відбудувати федеративну Річ Посполиту.

Були раціональні польські голоси після Другої світової війни, як, наприклад, Ст. Скшипек, який в 1948-му році перестерігав поляків перед зазіханням на українські землі, бо „деякі елементи можуть нас манити перспективою придбання українських земель для Польщі, щоб зіпхнути нас з наших позицій на Заході". В 1970 роках польський публіцист Юл. Мєрошевський писав у празькій „Культурі", що Польща може запевнити свою будучність, коли відмовиться від претенсій на „східні креси". (На його похорон у 1978 році прийшло шість його земляків).

Проте, як згадано, це тільки голоси „білих круків, що їх ігнорує польська публічна опінія і урядові кола. Тому слід мати на увазі перестороги досвідчених українських політиків (як, наприклад, колишній віцемаршал польського сойму, В. Мудрий), які кажуть, що поляки навіть у кризових ситуаціях не визбуваються імперіялістичних претенсій на українські землі і тому не можна їм вірити.

Згадані на вступі цієї статті голоси польських засобів масової інформації і наставлення польського уряду потверджують ці перестороги.

Появився...

(Закінчення зі стор. 1)

ною енциклопедією — значить робота ніколи не кінчається.

З цією ціллю, на думку нашого гостя, конечним є втримувати науковий осередок у Сарселі, де міститься величезна бібліотека і де від років працюється наполегливо над енциклопедичними даними. Правда, багато із сарсельських мешканців вже перенеслося у кращий світ — каже д-р А. Фіґоль — але все ж праці ЕУ тісно зв'язані із ім'ям Сарселю.

Тут завважує голова Фундаціїн Приятелів ЕУ, В. Баранецький, що саме ця Фундація вже четвертий рік підтримує український науковий осередок в Сарселі своєю фінансовою допомогою, а жертводавці знаходяться в ЗСА і Австралії доволі численно, а Фундаціля плянує фінансувати і дальші пляни ЕУ. Рівночасно, інформує В. Баранецький, Фундація разом із Науковим Товариством Шевченка в ЗСА фінансує видання Енцеклопедії в діяспорі, якої головним редактором є, як відомо, проф. Василь Маркусь, а перший том її „Українці в Австралії" появиться вже в наступному році.

Все це великі і коштовні задуми і тому наші гості надіються на щиру моральну і матеріяльну підтримку цілої української громади, яка мусить доцінювати важливість такого незаступимого довідника, яким є українська енциклопедія.

На закінчення цієї інформативної гостини д-р А. Фіґоль просить нас подати до відома передплатників ЕУ2, що тепер розсилається цей виготовлений десятий том, а ті, що не передплатили можуть його замовляти у Сарселі за ціну 35 дол., додаючи кошти пересилки. Також є ще на складі обмежена кількість комплетів ЕУ2 в ціні лише 500 дол.